

QUÆSTIO MEDICA,

QUOD LIBETARIIS DISPUTATIONIBUS

*manè discutienda, in Scholis Medicorum, die Jovis
duodecimâ Novembris.*

M. JOANNE GAILLARD, Doctore
Medico, Præside.

An Neotericorum Theoria, veterum Medendi Methodo repugnat?

I.

MACHINAM Hydrolico-pneumaticam constituunt partes corporis humani solidæ, liquidæ: hæc sua divisione, illæ vero conjunctione, utraq; motu vigente functiones obeunt, vitâ fruuntur. Hæc autem circuitûs defectu non uno modo fatiscit & labitur; lapsam artis operâ restituit; idque variè. Leges circuitûs sanguinis citrà periculum non mutantur: Ipsius errata emendare penes artem est; cujus auxilio Anatome Chymiæque prælucentibus, illâ organicum corporis ejusque partium contextum, hæc formalem molecularum materiæ fluidæ configurationem demonstrante, morbos profligare eorumque causas animo penitus perspectas habere tibi erit in expedito. A partibus solidis morbi fere omnes: causæ verò à fluidis. Fluida pendent à justâ & æquali gravitatis, levitatis, figuræ, magnitudinis numeri, sitûs ac motûs perennis proportionem, cujus vitium in fermentationem seu febrim vertitur. Hæc omnia à priori prout in se ipsa sunt; vel à posteriori ex usu & symptomatum observatione ponderabis. Sive recentiorum attentam in mechanicâ lege diligentiam assequeris; seu accuratam veterum experientiam & genuinam naturæ docentis industriam spectas, eundem scopum attingere tibi pronum erit. Quo fonte derivata fluat morbosa diathesis penitus perscrutanti eadem patebit causa, iisdem innixa fundamentis ab æternâ lege constantique regulâ constitutis.

II.

INTER tot animalia, quibus abundat rerum universitas, nullum sanè reperiatur homine magis obnoxium morborum injuriis. Plurimos comitatur febribus; nonnullos ad vitam clinicam deducit, alios motûs celeritate ac magnitudine aggreditur; hujus naturam ex indebitâ saporum diversorum commixtione & ex unius eorum alteriusve exuperantiâ cum constituit Hippocrates

æquo Jove judicat. Postea Galenus & alij notæ melioris affectæ, ut suis cuique sæculo genius est, suam quadruplicem cacochimiam biliosam utramque, pituitosam acerosam pluris fecerunt: inter illos reperias qui primas qualitates ab Hippocrate abdicatas revocantes calido, frigido, humido, sicco tanquam umbris voca sua dedicant. Clarior certe lux veritatis affulsit illis, quos sanius in salubribus periculosisve discernendis iudicium dirigit; quod maxime in multiplicis saporum rationis notione consistit: inde deducit originem vel ipsius partium integrantium motu; vel insitarum figurâ, nexu, & texturâ in aliam transcurrentium naturam. Nonne mustum, salibus per effervescentiam evolutis, sit ex dulcedine, & aciditate mixtum naturæ amicum nec injucundum palato? Ille tamen benignus liquor præ nimia spirituum exaltatione & salium evolutione fermentationem subeat; mox aciditate ingrata degenerique sapore contristabit palatum. Altera fors priori longè pejor obveniet illi, dum sulphureis partibus simul cum sale ad fundum deprellis vapescens, omnem exuit saporrem. Quid quod fructuum immaturorum acerbitate ob spiritus primo suffocatos, dein huc & illuc fluentes ac refluents dulcedo aciditasque subsequitur? iisdem haustus putrescentes fructus amaritudinem contrahant. Tibi pariter occurreret perpetua cruoris & multiplicium huic commixtorum succorum metamorphosis. Hinc morbos acutos vel malignos conjicias pro crasis vitio, cujus varietas è gravissimis & peculiaribus satellitibus cognoscitur: in quibus persanandis Hippocrates crebrâ observationum assiduitate non fuit abnormis sapiens crassâque Minervâ. Eadem igitur tibi servanda Methodus nec immutanda curationis ratio.

III.

CAVE ne quos verbis disceptare audieris, re ipsâ dissentientes concludas. Non sanè si illi insignes medicinæ antesignani reviviscerent, quæ nostra feliciter ausa fuit atas, illustrare, perscrutari & evolvere dubitarent. Hæc principia Physico-mechanica & chymica corporis animati, structuram & effecta secum animis reputabant. Re quidem functiones, usus, mutuas conspirationes, mutuum vasorum externorum cum internis, internorum cum externis commercium probabant. Ipsi proximè sibi conscii erant corpus totum meatibus scatere: unam admittebant conspirationem, confluxum unum, ab unâ parte ad reliquas, & inde ad unum tanquam mare liquores discurre. Obvelatâ sanguinis circuitûs lege ex verâ & genuinâ contexturâ ac mechanicâ pendente, facultates finxit Antiquitas expultricem, attractricem, re-entricem, coëtricem, è quibus principiis quanquam obscuris suam eruit de revulsionem, avulsionem, diversionem, derivationem, evacuationem methodum, sanè tibi in praxi usurpandam. Hinc tuas prudenter indicationes recentioribus nullo modo contrarias eduxeris. Neminem latet, nisi lucem veritatis refugientem, cor esse principium & originem unde per arterias ad partes sanguis indeterminatè moveatur & ad cor iterum per venas referatur: nunquam certè majori copiâ, nec acriori impetu ad hanc quam ad illam partem movebitur: nisi legitimo ipsius motu impedito tali vel tali incerniculo restagnet: vasa huc decurrentia replet, tumefacit, inflammationem accersit. Tunc venâ scdâ in quâdam parte diametraliter perfectè, vel imperfectè viciniore, aut distantiori oppositâ, revulsionem, avulsionem, diversionem, derivationem dicæ, & in

parte ipsâ evacuationem. Hoc ipso³ propter majus liberiusque spatium; promptius ex arteriis capillaribus, hinc ex ramis, successivè ex truncis effluit sanguis: adeoque sic ob minores obices, aliquantò celerius in eam corporis partem undè talis evacuatio, quàm in eam undè nulla sit, sanguis refluet evacuabiturque. Quod cum ita compertum habere debeas, novâ quâdam determinatione apprime factâ morbos vel gravissimos eorumque causas citrà nimiam sanguinis profusionem scies eludere.

I V.

DIVERSA vitiosi. humoris præparandi, corrigendi ejiciendive species ac situs diversam auxilii rationem indicat. Cave ne novis chymico-mechanistarum imbutus institutis, principia Hippocratis & Galeni hac de re cum rationis tum usûs autoritate confirmata ejures; nisi si à te ipso tuâque mechanicâ ratione discedere volueris. Multus sis in explorando mixtusne sit sanguini humor visciditate peccans; cæteroquin dicitur orgasmus: an in primis viis, colatoria cuique secernendo accommodata complectentibus, infideat. Illic videas sanguinem in vâs propriis motu exagitatum ita turbulento ut cribra sibi diversimode propria, quæ jam infartienda putes, ferè quasi mustum chartam emporeticam transcolare non potens, distendat, inflammationem pariturus. Primum è legibus supra demonstratis ipsum elicito nisi materia turgat. Orgasmus ex Hippocrate & affectis nonne humor vitiosus huc & illuc indeterminatim per totam corporis habitudinem diffusus, modo ad hanc modo ad illam partem prorumpens? Idem recidit in quâdam recentiorum particulas tenues, oleosas, & salinas à terrestribus necnon viscidis evolutas mox quâ datâ viâ secernendas. Ut plurimum educi per vomitum expedit; quatenus humor in ductum choledocum contractum, ex effato Hippocratis pichrocolis ineuntibus etiam morbis vomitum præscriptis, se se effræus effundet. Nec est cur existimes cujuscumque speciei coluviei eodem modo & iisdem auxiliis occurrendum, cuique nempe sua sunt peculiaria incernicula quæ naturâ duce & magistrâ patebunt. Si materia turgat rarè, quid tum ideone purgationis necessitas infrequens? male colligis. Aliud enim est cruditatis sociam non sæpe fieri turgescentiam: aliud morbis acutis & malignis ineuntibus ipsam rarè evenire; si præcipuè, ut observat Cœus, rationem habueris regionis in quâ vivimus & in quâ ob immoderationem brevis est ætas & rara senectus. His ergo magistri præceptionibus utendum in iis quæ frequenter, non in iis quæ rarè eveniunt. Quid mirum si tua tam sæpè te fefellerit indicatio? cum pro aliis alias inieris vias, quarum ope glandulis mediantibus conglobatis conglomeratisve, diversæ speciei humores discernendi in certa tendunt conceptacula extrorsum alii, alii vero introrsum properant ad venas; tum omisâ principii occasione præcipiti; & morbo jam ad itatum vergente materia peccans recurrit ad vasa.

V.

COMPERTA plane affectûs causâ, præsentior vis auxilii, ignoratâ labor irritus; plures gravioreque morbi à transcolatis succis quàm ab innatis cooriantur: ab his ut plurimum spes salutis; ab illis autem ferè semper malignitas & certa perniciës, eò celerior quòd iisdem retentis vel resorptis vis insit virulentior. Ductus pancreaticus, choledocus, & intestinales glan-

dulzæ suos peculiâres in primas vias succos effundunt, ibi pro ingenito caractere functiones obeunt: coinquinati mutant, alterant: acidi inamareſcunt, acreſcunt amari, acres ſalfedinem contrahunt, dulces auſteritatem: ſanguineam citò compagem exolvunt, cogunt. Id experientia demonſtrabit; ſi oleum tartari, peti, vel virtus canis rabidi: aut oleum vitrioli, viperæ, ſcorpîi venenum, ſucci napelli, cicutæ, mandragoræ cruori fuerint admixta. Cave diligenter ne fallare ſymptomatis, quæ tam acrem exolutamque diatheſim: quàm acidam coactamve ſæpiùs eadem comitantur. In utrâque vires non longo temporis intervallo labâſcunt: arida lingua ſcabraque videtur eadem: diarrhœa ſimul: pulſus quidem ſuperſtes & quafi certus, ſed cui ſoli nemo credat. Diarrhœarum aliæ quidem criticæ: aliæ verò ſymptomaticæ. Criticas judices, ubi vitioſus humor excernendus in glandulas inteſtinales irruiſit fabricâ ſibi debitâ interiore; & facile fert æger: ſymptomaticas verò dicas, quoties alijs & indebitus in eaſdem glandulas ſibi diſproportionatas irritus incurrit, & difficile fert ægrotans. Tum ſagax & Hippocratis præmunitus inſtitutiſ per vias convenientes derivabis evacuabiſque: vomitu, radicis Braſilienſis ope dum aſtringens convenit; aurati ſulphuris, ſi pectori malè eſt; tartari ſtibiati, ſi materia viſcida. Nec certè mediocriter proderit diaphoreſis per corticem Peruvianum Laudano comite, ſi humor non per alias vias effrænus appareat. Maximo quòque uſui erunt loci undè fermentum promovetur habitudo, chyli aut ſanguinis cum ductibus communio atque ſocietas: virtus pariter & ſenſus quo partes affectæ præditæ ſunt. Quod quidem interpoſita chymicæ mechanicæque fides comprobat: Nec ab Hippocratis & Galeni recedit autoritate.

*Ergo Neotericorum Theoria, veterum Medendi Methodo
non repugnat.*

Domini Doctores diſputaturi.

M. Franciſcus Vernage.

*M. Philippus Doué, Pharmacia
Chymica Galenica, Profeſſor.*

M. Joannes Cordelle.

*M. Franciſcus Fauſtus Alliot,
Medicus Regiſ ordinarius.*

M. Amandus Doué.

M. Petrus Ton.

M. Joannes-Baptiſta Dodaſt.

M. Franciſcus Gœſel.

*M. Antonius de Sainſ-Yon,
Medicus Regiſ ordinarius.*

**Proponebat Pariſiis LUDOVICUS DEMONDIERS DUGUE,
Pariſinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1699.**

**Apud Franciſcum Muguet, Regiſ & Facultatiſ Medicinæ
Typographum.**